

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни «ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»
підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

**Модуль 1. Загальнотеоретичні положення права соціального забезпечення.
Правові засади загальнообов'язкового державного соціального страхування**

Тема 4. Організаційно-правові форми соціального забезпечення

Семінарське заняття № 1

Питання для обговорення

1. Поняття, види та особливості організаційно-правових форм соціального забезпечення.
2. Поняття та значення соціального страхування в системі соціального забезпечення.
3. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Що таке організаційно-правові форми соціального забезпечення?
2. Які види організаційно-правових форм соціального забезпечення?
3. Які особливості мають організаційно-правові форми соціального забезпечення?
4. Яке значення мають організаційно-правові форми соціального забезпечення?
5. Охарактеризувати державне загальнообов'язкове соціальне страхування як організаційно-правову форму соціального забезпечення.
6. Які особливості характерні для сучасної системи соціального страхування України?
7. Охарактеризувати недержавне соціальне страхування як організаційно-правову форму соціального забезпечення.
8. Охарактеризувати державну соціальну допомогу як організаційно-правову форму соціального забезпечення.
9. Надати характеристику асигнувань з бюджету як організаційно-правової форми соціального забезпечення.
10. Назвати недержавні організаційно-правові форми соціального забезпечення.

Інформаційні джерела: 1-4, 7-13, 18, 19, 24, 26-29, 31.

Тема 6. Соціальні ризики як підстава виникнення права на соціальне забезпечення

Семінарське заняття № 2

Питання для обговорення

1. Поняття та види соціального ризику.
2. Непрацевдатність як соціальний ризик. Види непрацевдатності.
3. Поняття, групи інвалідності. Порядок встановлення інвалідності.
4. Поняття безробіття (часткового безробіття).

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Що таке соціальний ризик?
2. Хто із вітчизняних науковців вперше запропонував термін «соціальний ризик» як підставу виникнення права на соціальне забезпечення?

3. Які ознаки соціального ризику?
4. Які види соціальних ризиків?
5. Які соціальні ризики належать до традиційних?
6. Які соціальні ризики належать до нетрадиційних?
7. Які соціальні ризики належать до загальносоціальних?
8. Які соціальні ризики належать до професійних?
9. Які соціальні ризики належать до страхових та нестрахових?
10. Охарактеризувати непрацездатність як соціальний ризик.

Інформаційні джерела: 1-5, 7-12, 14, 17, 18, 19, 24, 26-29, 31, 32.

Тема 8. Правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

Семінарське заняття № 3

Питання для обговорення

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Поняття та загальна характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
2. Суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
3. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Що таке загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності?
2. Яке законодавство регулює порядок загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності?
3. Які принципи соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності?
4. Розкрити зміст принципу паритетності держави, представників застрахованих осіб та роботодавців в управлінні страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
5. Розкрити зміст принципу формування та витрачання страхових коштів на солідарній основі.
6. Розкрити зміст принципу цільового використання коштів страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
7. Назвати суб'єктів страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
8. Що є об'єктом страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності?
9. Охарактеризувати правовий статус страховика, страхувальників та застрахованих осіб як суб'єктів страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Інформаційні джерела: 1-4, 6-11, 14, 18, 19, 20, 24, 28, 29.

Тема 10. Правове регулювання загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

Семінарське заняття № 4

Питання для обговорення

1. Пенсійна система України: поняття та напрямки реформування.
2. Загальна характеристика законодавства, що регулює пенсійні відносини в Україні.
3. Структура системи пенсійного забезпечення.
4. Поняття та ознаки пенсій як виду соціального забезпечення.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Охарактеризувати пенсійну систему України.
2. Які напрямки реформування пенсійної системи України?
3. Надати загальну характеристику законодавства, що регулює пенсійні відносини в Україні.
4. Яка структура пенсійної системи України?
5. Скільки рівнів має пенсійна система України?
6. Що являє собою солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування?
7. Що являє собою накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування?
8. Що являє собою система недержавного пенсійного забезпечення?
9. Що таке пенсія? Які ознаки пенсії?
10. Якими є види пенсій ?

Інформаційні джерела: 1-4, 6-11, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 28, 29.

Модуль 2. Особливості пенсійного забезпечення. Правове регулювання соціальних допомог, послуг та пільг

Тема 13. Пенсії у зв'язку з втратою годувальника в солідарній пенсійній системі

Семінарське заняття № 5

Питання для обговорення

1. Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Порядок призначення пенсії в разі втрати годувальника.
2. Особи, що мають право на призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника.
3. Розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Виділення частки пенсії.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Що собою являє пенсія у зв'язку з втратою годувальника?
2. Які особи мають право на призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника?
3. Хто належить до непрацездатних членів сім'ї померлого годувальника?
4. За яких умов пасинок і падчерка мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника?

5. Чи зберігають неповнолітні діти право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника в разі їх усиновлення?
6. Яким законодавством регулюється порядок призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника?
7. Який порядок призначення і виплати пенсії в разі втрати годувальника ?
8. Які документи подаються на додаток до заяви про призначення пенсії у зв'язку із втратою годувальника ?
9. Який розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника?
10. Як відбувається виділення частки пенсії у зв'язку з втратою годувальника?

Інформаційні джерела: 1-4, 7-11, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 28, 29.

Тема 15. Недержавне пенсійне забезпечення

Семінарське заняття № 6

Питання для обговорення

1. Законодавство про недержавне пенсійне забезпечення.
2. Суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення та їх правовий статус.
3. Умови призначення пенсій у недержавній системі пенсійного забезпечення.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Що собою являє система недержавного пенсійного забезпечення?
2. Яке законодавство регулює недержавне пенсійне забезпечення?
3. На яких принципах здійснюється недержавне пенсійне забезпечення?
4. Хто є суб'єктами недержавного пенсійного забезпечення?
5. На які групи поділяються суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення?
6. Що собою являє Недержавний пенсійний фонд?
7. Які види недержавних пенсійних фондів?
8. Які умови призначення пенсій у недержавній системі пенсійного забезпечення?
9. Який рівень пенсійної системи становить система недержавного пенсійного забезпечення?
10. Які причини повільного розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення?

Інформаційні джерела: 1-4, 7-11, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 28, 29, 35.

Тема 17. Соціальні допомоги

Семінарське заняття № 7

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика законодавства про державні соціальні допомоги.
2. Поняття, ознаки та види державних соціальних допомог.
3. Загальні правила призначення та виплати державних соціальних допомог.
4. Органи, що призначають державні допомоги.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Що таке соціальна допомога?
  2. Яке законодавство регулює порядок надання державних соціальних допомог?
  3. Охарактеризувати зміст адресного характеру надання державних соціальних допомог.
  4. Охарактеризувати аліментарний характер надання державних соціальних допомог.
  5. Які види державних соціальних допомог?
  6. Що собою являє державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям?
  7. Як визначається розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям?
  8. Які підстави припинення виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям?
  9. Який порядок надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам?
  10. Який порядок надання державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми?
- Інформаційні джерела: 1-4, 7-11, 18, 19, 24, 28, 29.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Основи законодавства країни про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 14 січня 1998 р. № 16/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 23. – Ст. 121.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 № 2801-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
4. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 5. – Ст. 21.
5. Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам: Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – № 1. – Ст. 2.
6. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2000 – № 35. – Ст. 290.
7. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам: Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 33-34. – Ст. 404.
8. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 49-51. – Ст. 376.
9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105–ХІV (в редакції Закону № 77-VIII від 28.12.2014 р.) // Офіційний вісник України. – 2015. – № 11. – Ст. 75.
10. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 22. – Ст. 171.
11. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України від 8.07.2011 р. № 3668-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 12-13. – Ст. 82.
12. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 26.06.1997 року № 400 // Відомості Верховної Ради України . – 1997. – № 37. – Ст. 237.
13. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 2-3. – Ст. 11.
14. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 4. – Ст. 18.
15. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною: Закон України від 01.06.2000 р. № 1767-111 // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 35. – Ст. 289.
16. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 р. № 2262-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 9. – Ст. 399.

17. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 5 листопада 1991 р. № 1788-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 3. – Ст. 10.
18. Про статус і соціальний захист осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 16. – Ст. 200.
19. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 47. – Ст. 372.
20. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 2-3. – Ст. 12.
21. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XI (у ред. Закону України від 21.11.2002 р. № 229-IV) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 49. – Ст. 668; 2003. – № 2. – Ст. 10.
22. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 р. № 966-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 45. – Ст. 358.
23. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50. – Ст. 540.
24. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 р. № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41-42, № 43, № 44-45. – Ст. 529.
25. Про державну службу: Закон України від 17.11.2011 р. № 4050-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 10. – Ст. 63.
26. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 63. – Ст. 2565.
27. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – Ст. 25.
28. Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР: Постанова Верховної Ради України від 12.09.1991 р. № 1545-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 46. – Ст. 621.
29. Положення про Державну службу зайнятості: затверджено Указом Президента України від 16.01.2013 р. № 19/2013 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 5. – Ст. 153.
30. Про заходи щодо впровадження персоніфікованого обліку відомостей у системі обов'язкового державного пенсійного страхування: Указ Президента України від 4 травня 1998 року № 401 // Урядовий кур'єр. – 1998. – № 89-90.
31. Перелік професійних захворювань: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2000 р. № 1662 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 45. – Ст. 1940.
32. Положення про медико-соціальну експертизу: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 р. № 1317 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 95. – Ст. 3265.
33. Порядок обчислення стажу державної служби: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 20.06.2012 р. № 559 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 47. – Ст. 1844.
34. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1232 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 94. – Ст. 3426.

35. Про затвердження Порядку реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу: Постанова Кабінету Міністрів від 20.03.2013 р. № 198 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 6. – Ст. 859.
36. Про затвердження переліку видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.12.2010 р. № 1170 // Урядовий кур'єр. – 2010. – №247.
37. Про затвердження Положення про організацію персоніфікованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування: Постанова Кабінету Міністрів України від 4.06.1998р. №794 // Офіційний вісник України. – 1998. – №22. – Ст. 809.
38. Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати: Постанова Кабінету Міністрів України від 8.02.1995 р. № 100 // Урядовий кур'єр. – 1995. – № 27.
39. Про затвердження Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.1993 р. № 637 // Зібрання постанов Уряду України. – 1993. – № 12. – Ст. 273.
40. Про заходи щодо поетапного впровадження у Пенсійному фонді автоматизованого персоніфікованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування: Постанова Кабінету Міністрів України від 8.06.1998 р. № 832 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/832-98-%D0%BF/card6#Public>. – Назва з екрана.
41. Про порядок підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.1993 р. № 637 // Збірник постанов України. – 1993. – № 12. – Ст. 273.
42. Програма сприяння зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2017 р.: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.10.2012 р. № 1008 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 83. – Ст. 3363.
43. Інструкція про встановлення груп інвалідності: затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.09.2011 р. № 561 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 91. – Ст. 331.
44. Інструкція про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян: затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 13.11.2001 р. № 455 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 49. – Ст. 2216.
45. Положення про комісію (уповноваженого) підприємства, установи, організації із загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням: затв. Постановою правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 23.06.2008 р. № 25 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 53. – Ст. 1794.
46. Порядок встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків: затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2012 р. № 420 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 71. – Ст. 2887.

47. Про затвердження Порядку надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності: наказ Міністерства соціальної політики України від 15.06.2015 р. № 613 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 58. – Ст. 1901.
48. Порядок отримання застрахованими особами і членами їх сімей санаторно-курортного лікування, що сплачується за рахунок коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності: затв. Постановою правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності 25.11.2009 р. № 12 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 30. – Ст. 1023.
49. Про затвердження Інструкції про порядок обчислення і сплати страхувальниками та застрахованими особами внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування до Пенсійного фонду України: Постанова правління Пенсійного фонду України від 19.12.2003 р. № 21-1 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 3. – Ст. 148.
50. Про затвердження Положення про реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування: Постанова правління Пенсійного фонду України від 18.06.2014 р. № 10-1 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 57. – Ст. 1568.
51. Про затвердження Порядку обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та Положення про реєстр страхувальників: наказ Міністерства фінансів України від 24.11.2014 р. № 1162 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 99. – Ст. 2937.
52. Про затвердження Положення про порядок і умови виплати надбавки за вислугу років та порядок обчислення стажу державної служби (роботи) державним службовцям і службовцям Адміністрації та регіональних управлінь Державної прикордонної служби України: Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 20 травня 2005 року №381 // Офіційний вісник України. – 2005. – №23. – Ст. 1319.
53. Про затвердження Порядку визначення показників середньої заробітної плати (доходу) в середньому на одну застраховану особу в цілому по Україні, з якої сплачено страхові внески та яка відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» враховується для обчислення пенсії: Постанова правління Пенсійного фонду України від 1.02.2008 р. №4-4 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 16. – Ст. 426.
54. Про затвердження Порядку підтвердження періодів роботи, що зараховуються до трудового стажу для призначення пенсії на пільгових умовах або за вислугу років: Постанова правління Пенсійного фонду України від 10.11.2006 р. №18-1 // Офіційний вісник України. – 2006. – №48. – Ст. 3212.
55. Про сприяння зайнятості та захист від безробіття: Конвенція № 168, ухвалена Генеральною конференцією МОП 21.06.1988 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_182/card6#Public. – Назва з екрана.

Література

Основна

1. Право соціального забезпечення України [Текст] : підручник / [Пилипенко П. Д. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – 4-те вид., перероб. і допов. – Київ : Ін Юре, 2014. – 476 с.
2. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / Т. А. Занфірова, М. І. Іншин, С. М. Прилипко та ін.; за заг. ред. Т. А. Занфірової, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. – 2-ге вид. перероб. і доповн. – Х. : ФІНН, 2012. – 640 с.
3. Право соціального забезпечення в Україні [Текст] : підручник / [О. М. Ярошенко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук О. М. Ярошенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 4-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2015. – 455 с.
4. Право соціального забезпечення України: Навчальний посібник / за заг. ред. П.Д. Пилипенка. – Вид. 3-є, змін. і доп. – К. : Істина, 2012. – 232 с.

Додаткова

5. Актуальні проблеми теорії трудового права та права соціального забезпечення [Текст] : монографія / [Чанишева Г. І. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України Г. І. Чанишевої ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – Одеса : Фенікс, 2015. – 328 с.
6. Андрійв В. В. Правовідносини із загальнообов'язкового державного соціального страхування: теоретичний аспект / В. В. Андрійв, О. В. Москаленко, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. – Х.: ФІНН, 2011. – 280 с.
7. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: навч. посібник / М.Д. Бойко. – 4-е вид., доп. та перероб. – Київ: Атіка, 2007. – 400 с.
8. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 663 с.
9. Болотіна Н. Б. Соціальне законодавство України. Гендерна експертиза / Відп. ред. Т. М. Мельник. – К.: Логос, 2001. – 82 с.
10. Вишневецька С. В. Право соціального забезпечення України [Текст] : навч.-метод. посіб. / С. В. Вишневецька, І. В. Новосельська ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – К. : Вид. дім «Персонал», 2009. – 320 с.
11. Гарасимів Т. З. Словник термінів до навчальних курсів «Трудове право» та «Право соціального забезпечення України» [Текст] / Т. З. Гарасимів. – Дрогобич : Видавнича фірма «Відродження», 2003. – 176 с.
12. Гарасимів Т. З. Право соціального забезпечення України (Загальна частина). – Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 2004. – 240 с.
13. Гарасимів Т. З. Принципи права соціального забезпечення України / Т. З. Гарасимів. – Дрогобич: Відродження, 2002. – 128 с.
14. Загальнообов'язкове соціальне страхування. Нормативні акти. Зразки документів [Текст] : загальні положення. Втрата працездатності на виробництві. Народження та поховання. Безробіття. Довідковий матеріал / упоряд. В. С. Перепічай [та ін.] ; ред. В. С. Ковальський. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 456 с.
15. Зайчук Б. О. Система пенсійного забезпечення : сьогодні і завтра [Текст] : коментар застосування Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» / Б. О. Зайчук [и др.] ; Пенсійний фонд України. – К. : Формат, 2004. – 346 с.
16. Коробенко Н. П. Пенсійне забезпечення по інвалідності в солідарній пенсійній системі України [Текст] : монографія / Коробенко Н. П. ; Акад. праці і соц.

- відносин Федер. профспілок України. – К. : [Вид-во Акад. праці і соц. відносин ФПУ], 2011. – 172 с.
17. Кучма О. Л. Страховий стаж як категорія трудового права і права соціального забезпечення України [Текст] : монографія / О. Л. Кучма ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : [б. в.], 2013. – 202 с.
  18. Лавріненко О. В. Право соціального забезпечення України [Текст] : курс лекцій: у 2-х ч. / О. В. Лавріненко. – Донецьк : Донецький юридичний ін-т Луганського держ. ун-ту внутрішніх справ, 2007. – Ч.1. – 450 с.; Ч.2. – 412 с.
  19. Лата Н. Ф. Право соціального забезпечення України [Текст] : навч. посіб. / Н. Ф. Лата, О. С. Андреева ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 147 с.
  20. Москаленко О. В. Основні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування в умовах ринкової економіки: монографія / О. В. Москаленко. – Х. : Юрайт, 2012. – 400 с.
  21. Науково-практичний коментар Закону України «Про пенсійну реформу» / за ред. Ю. І. Руснака. – К. : Центр учбової л-ри, 2012. – 158 с.
  22. Пенсійне та соціальне забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ та членів їх сімей [Текст] : [довідник] / [В. І. Маценко та ін.] ; за заг. ред. канд. екон. наук Є. М. Польського, канд. юрид. наук, доц. В. М. Комарницького ; Упр. МВС України в Луган. обл., Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. – 479 с.
  23. Пенсійні правовідносини в Україні: монографія / Н. М. Хуторян, Я. В. Сімутіна, М. П. Стадник, А. А. Ширант, М. М. Шумило; відп. ред. Н. М. Хуторян, Я. В. Сімутіна. – К. : Вид-во «Юрид. Думка», 2013. – 276 с.
  24. Понікаров В. Д. Пенсійне та соціальне забезпечення [Текст] : підручник для студ. вищих навч. закл. / В. Д. Понікаров, М. М. Топоркова ; Харківський національний економічний ун-т. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 400 с.
  25. Право на пенсію та його реалізація за сучасним законодавством України: Довідник / Н. М. Хуторян, М. М. Шумило, Я. В. Сімутіна (та ін.); наук. ред. Н. М. Хуторян, М. М. Шумило. – К. : Юрид. думка, 2012. – 208 с.
  26. Право соціального забезпечення в Україні [Текст] : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [М. І. Іншин та ін. ; за заг. ред. С. М. Прилипко, О. М. Ярошенка] ; Держ. НДІ МВС України. – Х. : ФІНН, 2009. – 433 с.
  27. Прилипко С. М. Проблеми теорії права соціального забезпечення / С. М. Прилипко. – Х. : ПП «Берека-Нова», 2006. – 264 с.
  28. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти [Текст] : монографія / С. М. Синчук ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – 421 с.
  29. Сирота І. М. Право соціального забезпечення в Україні : підручник студентів вищих навч. закладів / І. М. Сирота; МОНУ; Одеська національна юридична академія. – 7-е вид., переробл. й доп. – Харків : Одиссей, 2007. – 408 с.
  30. Соціальне та пенсійне забезпечення військовослужбовців і працівників правоохоронних органів [Текст] : [Зб. норматив. актів] / упорядкув. О. М. Роїна ; ред. О. А. Кривенко. – К. : КНТ; К. : Атіка, 2004. – 162 с.

31. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення: навч. посібник / Б. І. Сташків. – Київ: Знання, 2005. – 405с.
32. Сташків Б. І. Юридичні факти в праві соціального забезпечення / Б. І. Сташків. – Чернігів: Ред.-видав. комплекс «Деснянська правда», 2008. – 260 с.
33. Сташків Б. І. Гарантії права на соціальне забезпечення / Б. І. Сташків. – Чернігів: Чернігів. держ. ін-т права, соціальних технологій та праці, 2011. – 100 с.
34. Сташків Б. І. Право соціального обслуговування: навч. посіб. / Б. І. Сташків. – К.: Знання, 2007. – 567 с.
35. Ткаліч І. О. Правове регулювання діяльності недержавних пенсійних фондів у системі недержавного пенсійного забезпечення України [Текст]: монографія / Ткаліч І. О.; Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України. – К.: Сталь, 2012. – 159 с.
36. Ткаченко Н. М. Пенсійна реформа та пенсійне забезпечення наукових (науково-педагогічних) працівників та державних службовців України. Пенсійні реформи: світовий досвід / Н. М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2012. – 84 с.
37. Україна: європейські та міжнародні норми у галузі соціального забезпечення: Порівняльний аналіз: Рада Європи, Міжнародна організація праці [Текст] / М-во праці та соц. політики України, Ін-т законодавства Верховної Ради України. – К.: [б.в.], 2007. – 403 с.
38. Ярошенко І. С. Право соціального забезпечення: навч. посібник / МОНУ; КНЕУ; І.С. Ярошенко. – К.: КНЕУ, 2005. – 232с.